

JUNI
15 S Vid
16 C Rahnje Telo
17 P Janec Fr. R.
18 S Marko in Marc
19 N 2. Poblak
20 P Silveri
21 T Aljošil, spoz.
22 S Pavlin
23 C Eberhard, škot
24 P Janec Kret.
25 S Ema
26 N 3. Poblak
27 P Vindler
28 T Irene, škot
29 S Peter in Pavel
30 C Spom. sv. Pavla

AMERIKANSKI SLOVENEK

PRVI SLOVENSKE LIST V AMERIKI

Geslo: Za vero in narod — za pravico in resnico — od boja do zmage.

GLASILO SLOV. KATOL. DELAVSTVA V AMERIKI IN URADNO GLASILO DRUŽBE SV. DRUŽINE V JOLIETU; S. P. DRUŽBE SV. MOHORJA V CHICAGO; ZAPADNE SLOV. ZVEZE V DENVER, COLO., IN SLOVENSKE ŽENSKO ZVEZE V ZEDINJENIH DRŽAVAH.
(Official Organ of four Slovenian Organizations)

NAJSTAREJŠI
IN NAJBOLJ
PRIJUBLJEN
SLOVENSKE
LIST V
ZDruženih
DRŽAVAH
AMERIŠKIH.

STEV. (NO.) 126.

CHICAGO, ILL., ČETRTEK, 30. JUNIJA — THURSDAY, JUNE 30, 1938

LETNIK (VOL.) XLVII.

Volilni boj se pričinja - Mussolini zopet rožlja s sabljo

V glavnih obrisih je volilna kampanja za jesenske volitve že prišla v tek. — Republikanci upajo, da se bodo znatno ojačili. — Demokratom in predsedniku predbacivajo krivdo za depresijo. — Vprašanje sklada javnih del.

Washington, D. C. — Do jesenskih volitev, v katerih bo na novo izbrana celokupna poslanska zbornica in ena tretjina senata, je sicer še dobre štiri mesece, a borba za nje se že pričinja. Ni sicer še nič izrazitega, izjemni primarnih volitev, v katerih se vrši "klanje" v no tranjosti posameznih strank samih, in gre pri dosedanjih prerekanjih le za splošne obise, a že ti posamezni pojavi kažejo, da ne bo letošnja kampanja nič manj vroča, kakor so bile vse druge tekom tega desetletja.

Sigurno je, da bodo republikanci skušali priti nazaj do vsaj delne odločujoče besede v kongresu, dočim v zadnjem kongresu skoraj nobene imeli niso. Kakor je že na drugem mestu omenjeno, so polni upanja, da si bodo pridobili najmanj 75 novih sedežev v poslanski in šest do sedem sedežev v senatski zbornici. To bi bila za nje velika pridobitev, ki bi šla seveda na račun demokratov, in doseči jo bodo skušali na stari način volilne kampanje, z blatenjem nasprotne stranke. Tako že zdaj kričijo, da sedanje druge depresije, ki tlačijo Ameriko, ni povzročil nihče drugi kakor demokrati in njih vodja, predsednik Roosevelt, in jo splošno označujejo kot "Rooseveltovo depresijo".

Enako trdijo, da nakazuje skoraj štirih milijard dolarjev, ki ga je zadnji kongres odobril za relief na javna dela, ne bo služilo pravemu svrhu, marveč bo tvorilo nekak volilni sklad, s katerim bo predsednik pomagal svojim pristajšem do izvolitve.

Deloma imajo republikanci prav. Resnica je namreč, da bi bili v zadnjem kongresu demokrati s svojo ogromno večino lahko napravili vse kaj več, kakor v resnici so. Pomisliti pa je treba, da je veliko število izvoljenih demokratov pozabilo na strankin program in se izneverilo Rooseveltu ter trobilo proti njemu v isti rog z republikanci. Tako je imela pičla večina zvestih demokratov izredno težavno delo, da je spravila skozi kongres vsaj najnujnejše zadeve. Zadeva volitev samih bo, da zlasti pri primarnih volitvah, ki se imajo vršiti še v številu držav, obračunajo s temi uporniški konservativnimi demokrati, ki so ovirali uspešno delo v kongresu.

Očitek, da se bodo demokrati posluževali sklada za javna dela kot nekakega "volilnega sklada", je tudi deloma pravilen. Ne bodo se sicer iz njega plačevali volilni agitatorji, pač pa se bo delavec brez dvoma skušalo dovesti, da bi brez reliefnih del ostali brez dela in brez dohodka in da so jim ta dela preiskrbeli demokrati. Enako jim bo gotovo tudi razloženo, kako bi se jim godilo, ako bi republikanci imeli v rokah vlado, namreč, da bi se ta dela ustavila, kajti republikanci so jim nasprotni, kakor so nasprotni vsakemu federalnemu relifu; povdarjajo nam-

NOVE ŽRTVE JAPONCEV

Dve nadaljni vojni odredbi japonske vlade.

Tokio, Japonska. — Japonsko ljudstvo bo poleg dosedanjih žrtev, ki jih mora doprinesati za vojno na Kitajskem, še občutnejše prizadeto z dvema novima odredbama, ki jih je ta terek izdala vlada. Po prvi odredbi se bo mobiliziralo vse delavstvo v municijskih tovarnah. Na ta način bo delavstvo živelo sicer civilno življenje, toda bo pod vojaškim poveljstvom in podvrženo vojaški disciplini. Druga odredba pa prepoveduje izdelovanje sukanca ali blaga iz bombaževine za domačo porabo, marveč bo moralo iti to blago vse za vojne svrhe.

FANT SPRAVIL CHICAŽA NE V STRAH

Chicago, Ill. — Na obisk v Chicago je prišel iz Decatur, Ill., neki Paul Gebhart. Fant pa je domneval, da je Chicago še vedno gangstersko mesto, kakor je bilo pred leti, in tako se je zavaroval. Vzel je s seboj svojo 12 inčev dolgo pištolo in jo kar javno nosil v hlačenem žepu zadaj, da mu je segala skoraj do ramen. Kjerkoli pa se je pokazal, je spravljal ljudi v strah in telefonski klici so kar deževali na policijo. Končno je bil Paul aretiran, toda, ko so mu povedali, da je pištola vzrok aretacije, se je začudil, rekoč, da mu doma v Decaturju policija ne brani nositi orožja in si celo sama večkrat od njega izposodi pištolo za streljanje na tarčo.

OPTIMISTIČNI REPUBLIKANCI

Washington, D. C. — Voditelji republikanske stranke si obetajo, da se bo ljudstvo pri jesenskih volitvah zopet obrnilo k njih stranki, češ, da se je naveličalo Rooseveltove administracije. Tako se je na zborovanju njih narodnega eksekutivnega odbora, ki se je vršilo tukaj zadnji ponedeljek, povdarjalo, da se bo število republikanskih sedežev zvišalo pri volitvah v poslanski zbornici za 75 do 100, v senatski zbornici pa za kakih šest do deset. Istočasno je vodje republikanske večine v poslanski zbornici, B. H. Snell, objavil, da se bo umaknil iz javnega življenja in ne bo več kandidiral. Mož je služil v kongresu 24 let.

reč, da je oskrba za brezposelne zadeva posameznih držav in mest in pa privatnega dobrodelja, miloščine. Vse to smo ob začetku prve depresije že poizkusili in si gotovo ne želimo nič več tistih časov nazaj ter je torej popolnoma pravilno, da se ta zadeva med volilno kampanjo ljudstvu predločuje.

ODLOČEVANJE NA ČEŠKEM

Vprašanje narodnostnih manjšin pride pred parlament.

Praga, Čehoslovaška. — Tukajšnja vlada je določila čas okrog 15. julija, ko bo predložila parlamentu nove zakonske osnutke glede narodnostnih manjšin v državi, zlasti Nemcev. Teh osnutkov bo deset in v njih se dovoljujejo manjšinam dalekosežne pravice in takorekoč avtonomija v jezikovnem oziru. Pač pa se ne bo dovolilo manjšinam toliko, da bi jim bilo možno, odcepiti se povsem od države ali pa tvoriti takorekoč državo v državi. Enotnost, ki jo garantira ustava, se bo obdržala in tudi nikakega govora ni o izpremembi ustave.

NA VSAK NAČIN HOČE DOBITI MOŽA

Irvington, N. Y. — 27 letna Mrs. Nell Heusser in 50 letni bogataš Rollo K. Blanchard sta se nekje spoznala in, kakor trdi ženska, ji je Blanchard obljubil poroko ter v potrdilo za to kaže tudi dijamantni prstan, ki ga je baje dobila od njega. Možakar je pozneje "zbežnil", toda Mrs. Heusser ni ena tistih, ki bi se dala tako na lepem odpraviti. Ako ne bo šlo zlepa, bo šlo s silo, si je mislila in šla je v Blanchardovo hišo ter se tam nastanila v drugem nadstropju in odločno izjavila, da ne bo prej odšla, dokler ne bo dosegla svojega namena, poroke. Že skoraj deset dni je na tej "stanki" in ne omečajo je niti grožnje, niti prošnje. Niti njen lastni, niti Blanchardov advokat nič ne opraviča. Blanchard sam si ne upa v hišo, marveč je poslal tja štiri detektive, da pazijo, da ne bo ženska kaj razbila.

Širite in priporočajte list "Amerikanski Slovenec"!

FEDERACIJA PROTI DEL. STRANKI

New York, N. Y. — Ameriška del. federacija je izrekla svoje nasprotstvo Ameriški del. stranki, ki je ustanovljena v državi New York. Eden odbor federacije je obsodil to stranko, češ, da je politična mašina Johna Lewisa, načelnika CIO, in izdal navodilo članstvu federacije, naj ne glasuje za njo.

KRIŽEM SVETA

— Buenos Aires, Argentina. — Med državama Bolivija in Paragvaj so postale razmere zopet tako napete, da obstoji nevarnost za ponovni izbruh vojne med njima. Spor obstoji še vedno zaradi pokrajine Chaco, za katero je trajala vojna že cela tri leta.

— London, Anglija. — Poročila iz Avstrije govore, da je bila pred par dnevi prizadeta vzhodna Stajerska od usodne povodnji, ki je uničila 80 odstotkov letošnjih pridelkov. Utonilo je tudi dosti živine in število hiš bilo porušeno.

— Hendaye, Francija. — Španska vlada objavlja, da se je njeni armadi posrečilo zavestno prodiranje nacionalistov na vzhodni fronti in da je podvzela celo dva uspešna protinapada. Nacionalisti so kakih 35 milj daleč od Valencije.

ŽALOSTNA OBLETNICA

Sarajevo, Jugoslavija. — Zadnji terek, 28. junija, je minulo 24 let, odkar so padli tukaj usodni strelji, ki so dali povod za izbruh svetovne vojne. Kakor znano, je srbski dijak Gavrilo Princip ustrelil tedanjega avstrijskega prestolonaslednika, Franca Ferdinanda. Mesec pozneje je Avstrija napovedala Srbiji vojno in bojni požar se je nato hitro razplamtel po celem svetu.

ZADREGA ZA ANGLIJO

Italijansko časopisje s svojim kričanjem in bahanjem ovira Chamberlainovo delo.

Rim, Italija. — Mussolini se zadnje dni obnaša tako, da spravlja svojega prijatelja, angl. min. predsednika Chamberlaina, v nemalo zadrego. Do čim bi namreč bila Chamberlainova najskrajnejša želja, da bi se Mussolini v sedanjem kritičnem času mirno zadržal, da bi ga lahko on pokazal v angleškem parlamentu kot iskrenega delavca za mir, je pa ravno zdaj prišel tako rogoviliti, da utegne vse pokvariti.

Tako bi Chamberlain rad dokazal parlamentu, da se za aeroplane, ki so potapljali angleške in druge ladje, ne ve, čegavi so. Mussolinijevo časopisje pa gre in se pohvali z italijansko avijacijo, češ, da je tekom treh prošlih tednov potopila 18 ladij. Daje isto časopisje mogočno kriči in grozi španski vladi, da bo Italija takoj s kanoni odgovorila, ako bi se kaj pripetilo kateri njenih ladij. To je kaj slaba opora za Chamberlaina, ki je moral mirno požreti in obenem še pred parlamentom zagovarjati potopitev par ducatov angleških ladij. Italija pa bi za eno samo ladjo alarmirala vso svojo vojsko!

ČUDEN SLUČAJ

Na en in isti dan sta umrla dva brata, ki sta bila daleč proč drug od drugega. Prvi je bil 67 leti Peter Van Der Haelen, ki je preminul v ponedeljek zjutraj ob 7:35 na farmi blizu Hebron, Ill. Njegov 75 letni brat Theodore pa je umrl 10 minut pozneje v Milwaukee, Wis., kjer je živel.

Veliko odgovornost imajo stariši radi tega, kak tisk naročajo in imajo pod svojo streho.

Iz Jugoslavije

Svojevrsna zgodba v Slovenskih gorah, kjer so svatje in nevesta zaman pričakovali ženina, kateri je pred poroko pobegnil. — Nesreča z ekrazitno patrono. — Smrtna kosa, nezgode in drugo.

Ženin je pobegnil

Maribor, 10. junija. — Svojevrsno zgodbo so doživeli tedni v Slovenskih gorah. Za 6. junija je bila napovedana poroka 23 letne Marije K. iz Trate v Slovenskih gorah in 35 letnega Martina M. Tik pred poroko pa je zaročenec izginil v neznano smer in ga ni bilo navzlic številnim poizvedbam mogoče nikjer najti. Vse je že bilo pripravljeno na poroko in tudi svatje so bili povabljeni, nevesta pa je zaman poizvedovala za svojim ženinom. Te dni pa je prejela razočarana nevesta iz Nemčije pismo, v katerem ji sporoča pobegli zaročenec, da si je vso zadevo premislil in naj ne bo huda, ker je pobegnil. Vse, kar mu je dala, ji bo že povrnil, če bo mogel. Marijo je pismo seveda vznemirilo. Podala se je k orožnikom, kjer je pobeglega in nezvestega zaročenca prijavila zaradi prevare. Pojasnila je, da je predzgodovina naslednja:

V marcu se je pojavil v Tratah v Slovenskih gorah 35 letni Martin, ki je prišel na obisk v Trate iz Nemčije, kjer je bil več let zaposlen. Pri neki veselici se je Martin seznanil z Marijo. Kmalu zatem sta se odločila za poroko in določila 6. junij kot dan svatbe. Martin ni imel sredstev, da bi kril poročne stroške. Marija ni bila samo pripravljena, da prevzame sama te stroške, ampak je svojemu zaročencu tudi kupila novo obleko, perilo in vse drugo, kar je potreboval. Izročila mu je preko 1500 dinarjev za razne potrebe in je dala celo polovico svojega posestva prepisati na ime svojega bodočega moža. Žal vsa ta procedura, ki jo je stala okoli 1400 dinarjev, ni pomagala. Zaročenec ji je postal nezvest ter jo je tik pred poroko ucvrl čez mejo.

Spomenik

V Ljubljani so 11. junija odkrili pred poslopjem Glasbene Matice ob Vegovi ulici spomenik odličnemu slovenskemu glasbeniku Emilu Adamu.

Smrtna kosa

V Ljubljani je umrl Rudolf Hafner, drugist. — V Mariboru je umrl Martin Lovše, orožniški narednik v pokoju, doma iz Smartna pri Litiji. — V Marjanišču v Ljubljani je umrla sestra Lucija Slesinger, stara 72 let. V Marjanišču je delovala 44 let.

Z avtom v jarek

Ljubljanski trgovec Jožef Slibar in njegova spremljevalca Andrej Porenta in Ignac Naglič, so se neke noči pozno vračali iz Škofje Loke. Ko so se hoteli ogniti nekemu naprositi prihajajočemu avtomobilu, je Slibarjev avto zavozil preveč na rob ceste, vsled česar se je avto prevrnil v jarek. Pri tem je bil hudo poškodovan Andrej Porenta in so ga morali odpeljati v bolnico.

Izsleden tat

Pred dobrim mesecem je nekdo v Novi vasi, tako poročajo iz Maribora, odnesel železničarju Kobekcu 40.000 dinarjev. Drznega tatu so studenjski orožniki izsledili v osebi 25 letnega Franca Marina, ki je pri zasliševanju priznal tatvino. — Franc Marin je nekak Kobekca, ki se je lansko leto preselil h Kobekcu. Bil je brez dela in denarja, rad bi se bil pa poročil. Tako je prišlo da je ukradel omenjeno svoto in napravil veliko svatbo. Ko je v Mariboru kupoval pohištvo, ga je zalotila policija, toda pri preiskavi so našli pri njem samo še 800 dinarjev.

Slovesen sprejem

Ko se je v četrtek 9. junija nahajalo nestrohnjeno truplo poljskega mučenika sv. Andreja Bobole nahajalo v Ljubljani, so svetnika sprejele številne množice vernega ljudstva. Samo v sprevedu od kolodvora do cerkve sv. Jožefa, je korakalo okrog 3000 oseb. Nad vse veličastna je bila procesija mož in fantov z bakljami, ko so ponoči spremljali svetnikovo truplo nazaj na kolodvor.

Napaden v gozdu

Pred dnevi se je neki posestnik iz St. Ruperta na Dolenskem vračal proti domu. Ko je stopal skozi gozd, ga je nekdo z zakrinkanim obrazom napadel ter zahteval od njega denar. Napadeni pa ni imel pri sebi niti pare, naker je napadalec zopet izginil.

ŠIRITE AMER. SLOVENC

OB POROKI PREDSEDNIKOVEGA SINA

Dve družini, Clarkova in Rooseveltova, ste se združili ob nedavni poroki Rooseveltovega sina Johna. Na sliki od leve na desno: Nevestina mati, vdova, Mrs. F. H. Clark; nevesta, Anne Lindsay; ženin, ter njegovi starši, predsednik Roosevelt in Mrs. Roosevelt.

